

Sygn. akt III AUa 501/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Jolanta Hawryszko (spr.)
-----------------	---------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 września 2022 r. w S.

sprawy K. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt VI U 647/21

oddala apelację.

	Jolanta Hawryszko	
--	-------------------	--

Sygn. Akt III AUa 501/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. **decyzją z 12 stycznia 2021 r.** znak: (...) z urzędu ponownie ustalił ubezpieczonej **K. T.** wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej od 1.06.2014 r. tj. od dnia, od którego podjęta byłaby wypłata tej emerytury. Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Podstawa obliczenia emerytury wyniosła 568.533,64 zł (174.027,91 zł + 394.505,75 zł). Wysokość emerytury od 1.06.2014 r. wyniosła 2.282,35 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia przyznania do 31.12.2020 r., w tym zmiany wynikające z waloryzacji oraz zmiany wynikające z załatwienia zgłoszonych wniosków. Wysokość emerytury od 1.01.2021 r. wyniosła 2.674,44 zł. Organ rentowy wskazał, iż emerytura ustalona w decyzji nadal jest świadczeniem mniej korzystnym od dotychczas pobieranej wcześniejszej emerytury przyznanej decyzją z 9.01. 2009 r. wobec czego ZUS kontynuuje wypłatę emerytury korzystniejszej.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona wniosła o jej uchylenie, jednocześnie wnosząc o wydanie nowej decyzji o przeliczenie świadczenia w systemie zdefiniowanej składki z aktualnymi najkorzystniejszymi dla jej wskaźnikami (łącznie z niezdefiniowanymi składkami z 2014 r, doliczonymi do emerytury powszechnej w maju 2019 r.), z uwzględnieniem zwaloryzowanych składek i kapitału na dzień 12.01.2021 r., uchylenie decyzji z dnia 9.10.2014 o

przyznaniu emerytury powszechnej, faktyczne doliczenie okresu opieki nad dziećmi (ustawa z 5 marca 2015 r. Dz. U. z 2015r., poz. 552) - na wniosek z 26.10.2016 r., wydanie postanowienia o wycofaniu wniosku o przyznanie emerytury powszechnej 30.06.2014 r. Ubezpieczona wskazała, iż prawo do emerytury nabywa się tylko raz w ciągu życia, jak potwierdził TK w uzasadnieniu wyroku z 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U.2012.1285). Dotyczy to także emerytury tzw. wcześniejszej, po ukończeniu 55 roku życia. Wówczas emerytura przyznana wnioskodawcy po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji, gdy był on uprawniony do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia. Prawo do emerytury wcześniejszej nie wygasa, a w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy emerytury, tzw. przeliczenie (wyrok SA w Lublinie III AUa 1120/12, Lex nr 1271914). Ubezpieczona podniosła, iż 26.10.2016 r. złożyła wniosek o doliczenie okresu opieki nad dziećmi zgodnie z postanowieniem ustawy z 5 marca 2015 r. (Dz. U. z 2015r. poz. 552), lecz przyznane świadczenie zwiększyło już zawieszoną emeryturę powszechną. Również wniosek z 5.04.2019 r., o doliczenie niezdefiniowanych składek spowodował przeliczenie już dwukrotnie zawieszanej emerytury powszechnej, która mimo tych przeliczeń okazała się mniej korzystna. Zdaniem skarżącej odmowa ponownego ustalenia emerytury z najkorzystniejszymi aktualnymi wskaźnikami powoduje, że osoby po raz pierwszy występujące o emeryturę powszechną, znajdujące się w identycznej sytuacji faktycznej, znajdują się w innej sytuacji prawnej, co narusza Konstytucję i jest niezgodne z celem wyroku TK opisanym w uzasadnieniu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania w całości.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 8 lipca 2021 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona, ur. (...), decyzją z 9.01.2009 r. otrzymała prawo do wcześniejszej emerytury (symbol E) od 1.12.2008 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Obliczając wysokość emerytury organ rentowy do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjął wynagrodzenie – dochód – przychód, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1991 do 31 grudnia 2000. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 109,61 % przez 2.275,37 zł tj. kwotę bazową wyniosła 2.494,03 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 29 lat, 5 miesięcy okresów składkowych tj. 353 miesięcy oraz 6 lat i 1 miesiąc tj. 73 miesiące okresów nieskładkowych. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu wobec kontynuowania zatrudnienia. Decyzją z 22.04.2009 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury i wznowił wypłatę świadczenia od 1.04.2008 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Decyzją z 9.10.2014 r., rozpoznając wniosek ubezpieczonej z 30.06.2014 r., organ rentowy przyznał ubezpieczonej zaliczkę na poczet przysługującej emerytury (symbol (...)) od 1.06.2014 r. tj. od miesiąca złożenia wniosku. Decyzją z 14.04.2015 r. organ rentowy ustalił ubezpieczonej emeryturę w ostatecznej wysokości od 1.06.2014 r. tj. od daty od której przyznano świadczenie. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem, waloryzacji składek na i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 174 027,91 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 394 505,73 zł, suma kwot pobranych emerytur 103 596,10 zł, średnie dalsze trwanie życia 249,10 miesięcy, wyliczona kwota emerytury 1 866,47 zł. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej:
$$[(174.027,91+394.505,73)-103.596,10]/249,10 = 1 866,47 \text{ zł.}$$
 Organ rentowy wskazał, iż emerytura wyliczona zgodnie z art. 26 jest niższa od dotychczas wypłacanej emerytury wobec powyższego nadal wypłacana będzie emerytura o symbolu E w dotychczasowym terminie płatności, której wysokość wyniosła po waloryzacji od 1.03.2015 r. – 2.987,82 zł. Powyższa decyzja nie została zaskarżona przez ubezpieczoną.

W dniu 5.04.2019 r., w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z 6 marca 2019 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym skargę o wznowienie postępowania, jednocześnie wnosząc o ponowne przeliczenie

świadczenia emerytalnego. Postanowieniem z dnia 30.04.2019 r. ZUS wznowił postępowanie w związku z żądaniem ubezpieczonej przeliczenia emerytury z zastosowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego. **Decyzją z 27.05.2019 r. organ rentowy uchylił decyzję z 14.04.2015 r. (symbol (...)) oraz przyznał ubezpieczonej emeryturę od 1.06.2014 r.**, obliczając jej wysokość od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranej wcześniejszej emerytury przysługującej na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.). Wysokość emerytury od 1.04.2019 r. wynosi 2.582,50 zł. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji oraz zwaloryzowany kapitał początkowy. Podstawa obliczenia emerytury wyniosła 568.533,64 zł (174.027,91 zł + 394.505,73 zł). Przy ustaleniu wysokości emerytury od 1.04.2019 r. ZUS uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do dnia 31.03.2019 r. oraz zmiany wynikające ze zgłoszonych przez ubezpieczoną wniosków. Emerytura ustalona w tej decyzji nadal jest świadczeniem mniej korzystnym od dotychczas pobieranej wcześniejszej emerytury przyznanej decyzją z 9.01.2009 r., wobec czego ZUS wskazał, iż będzie kontynuował wypłatę wcześniejszej emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 stycznia 2021 r. organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej od 1.06.2014 r. tj. od dnia, od którego podjęta byłaby wypłata tej emerytury. Wysokość emerytury obliczona została od podstawy obliczenia niepomniejszonej o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur. Podstawa obliczenia emerytury wyniosła 568.533,64 zł (174.027,91 zł + 394.505,75 zł). Wysokość emerytury od 1.06.2014 r. wyniosła 2.282,35 zł. Przy ustalaniu wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił wszystkie zmiany w wysokości świadczenia, jakie miały miejsce od dnia jej przyznania do 31.12.2020 r., w tym zmiany wynikające z waloryzacji jakimi emerytura była objęta oraz zmiany wynikające z załatwienia zgłoszonych wniosków. Wysokość emerytury od 1.01.2021 r. wyniosła 2.674,44 zł. Emerytura ustalona w decyzji nadal jest świadczeniem mniej korzystnym od dotychczas pobieranej wcześniejszej emerytury przyznanej decyzją z 9.01.2009 r. wobec czego kontynuuje dotychczasową wypłatę.

Kwota brutto wypłacanej ubezpieczonej **emerytury wcześniejszej** od 1.06.2014 r. wynosi:

- od 1 czerwca 2014 r. – 2.923,16 zł,
- od 1 listopada 2014 r. – 2.951,82 zł,
- od 1 marca 2015 r. – 2.987,82 zł,
- od 1 marca 2016 r. – 2.994,99 zł,
- od 1 marca 2017 r. – 3.008,17 zł,
- od 1 marca 2018 r. – 3.097,81 zł,
- od 1 marca 2019 r. – 3.186,41 zł,
- od 1 marca 2020 r. – **3.299,85 zł.**

Przyznana ubezpieczonej emerytura powszechna z uwzględnieniem zamian i waloryzacji jest świadczeniem niższym od pobieranej przez ubezpieczoną emerytury wcześniejszej. Kwota brutto wypłacanej ubezpieczonej **emerytury powszechnej** wynosi od 1.06.2014 r. - 2.282,35 zł, po waloryzacji:

- od 1 marca 2015 r. – 2.318,35 zł,
- od 1 marca 2016 r. – 2.323,91 zł,
- od 1 października 2016 r. po ponownym obliczeniu emerytury – 2.409,10 zł,

- od 1 marca 2017 r. – 2.419,70 zł,
- od 1 marca 2018 r. – 2.491,81 zł,
- od 1 marca 2019 r. – 2.563,08 zł,
- od 1 kwietnia 2019 r. – zmiana wysokości emerytury w związku z przyrostem składek – 2.582,50 zł,
- od 1 marca 2020 r. – **2.674,44 zł.**

Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania i rozważył, że zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej wysokość emerytury bez odjęcia kwot pobranych świadczeń z tytułu emerytury wcześniejszej wykonując przepis art. 194i oraz 194j ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 291 obowiązujący w dacie wyrokowania dalej jako ustawa emerytalna). Zgodnie z art. 194i do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w 1953 r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Stosownie do treści art. 194j ust. 1 kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w 1953 r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 roku, ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i.

2. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.
3. Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia.
4. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia, od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszony - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata.
5. Jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. W ust. 2 wskazano, że wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3). Przy czym w ust. 4 i 5 wskazano, że tablice trwania życia ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją z 12.01.2021 r. ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej na podstawie art. 24 ustawy emerytalno-rentowej, z uwzględnieniem treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r., P 20/16 oraz z przepisów wydanej w jego wykonaniu ustawy z 19 czerwca 2020 r. wynika konieczność dokonania przez organ rentowy ponownego przeliczenia emerytury powszechnej - bez odejmowania przy ustalaniu jej wysokości sumy kwot pobranych emerytur. Ustalona we wskazanej decyzji

emerytura okazała się świadczeniem dla ubezpieczonej mniej korzystnym od dotychczas pobieranej przez nią wcześniejszej emerytury, wobec czego organ rentowy kontynuuje wypłatę wskazanego świadczenia. Podkreślić należy, iż przeliczenie świadczenia bez pomniejszania jego wysokości o kwoty pobranych wcześniejszych emerytur nie oznacza automatycznie, iż tak obliczona emerytura powszechna będzie świadczeniem korzystniejszym od emerytury wcześniejszej. Wysokość każdej z emerytur (wcześniejszej i powszechnej) jest bowiem kwestią indywidualną dla każdej z ubezpieczonych i zależy od wartości - odnoszących się tylko danej osoby - składników branych pod uwagę przy obliczaniu każdego ze świadczeń. Emerytura powszechna obliczona bez odejmowania sumy kwot pobranych emerytur może być w konsekwencji niższa kwotowo od emerytury wcześniejszej - tak jak ma to miejsce w przypadku wnioskodawczyni.

Sąd podzielił wyliczenia organu rentowego w zakresie emerytury powszechnej bez pomniejszenia z art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, które nie zostały w żadnym zakresie skutecznie zakwestionowane przez ubezpieczoną. Wcześniejsza emerytura ubezpieczonej przyznana na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej jest nadal świadczeniem korzystniejszym (wyższym kwotowo). W tej sytuacji brak było podstaw do podjęcia wypłaty emerytury o symbolu (...).

Apelację od wyroku złożyła ubezpieczona, zarzucając naruszenie art. 327¹ §1 i 2 pkt 1 k.p.c. przez niespełnienie minimalnych wymogów dotyczących treści uzasadnienia przez nieodniesienie się do zarzutów ubezpieczonej oraz naruszenie prawa materialnego art. 194j ust. 1-5 ustawy o emeryturach i rentach przez niewłaściwe zastosowanie, skutkujące błędnym wyliczeniem wysokości emerytury. Sąd nie odniósł się do następujących kwestii:

- początkowa decyzja z 9.10.2014 r. o przyznaniu prawa do emerytury nie powinna zostać wydana, bowiem prawo do emerytury zostało już jej przyznane od 1.12.2008 r., a prawo do emerytury nabywa się tylko raz w ciągu życia, co dotyczy także emerytury wcześniejszej; w konsekwencji wnioski o przyznanie emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego był niewłaściwy i w ogóle nie podlegał rozpoznaniu;

- nie rozpoznano istoty sprawy, a w szczególności Sąd nie skontrolował decyzji w zakresie arytmetycznym;

- nie wyjaśniono na jakiej podstawie organ dokonywał zmian wysokości świadczenia w kolejnych latach, zaś przelicznik pomiędzy poszczególnymi latami od dnia przyznania świadczenia nie został wykazany w postaci wartości.

Ubezpieczona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i ocenę Sądu Okręgowego, przy czym stan faktyczny sprawy był bezsporny, zaś ubezpieczona dopatrywała się naruszenia art. 194j ust. 1-5 ustawy o emeryturach i rentach, przez niewłaściwe zastosowanie, czego Sąd Apelacyjny nie stwierdził.

Po pierwsze, nietrafny jest zarzut procesowy naruszenia art. 327¹ k.p.c. przez niespełnienie minimalnych wymogów dotyczących treści uzasadnienia, polegających na nieodniesieniu się do zarzutów ubezpieczonej. Należy bowiem wskazać, że zgodnie z tym przepisem:

§ 1. Uzasadnienie wyroku powinno zawierać:

- 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, obejmującej ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;
- 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 2. Uzasadnienie wyroku sporządza się w sposób zwięzły.

Sąd Apelacyjny odnotował, że uzasadnienie Sądu Okręgowego spełnia wymogi procesowe określone ww. przepisem. Sąd pierwszej instancji dokonał bowiem ustaleń faktycznych, które były bezsporne, ponieważ wynikały z kolejnych decyzji organu, zamieszczonych w aktach emerytalnych ubezpieczonej, jak również z pism wyjaśniających organu. W toku postępowania nie przedstawiono dowodów niewiarygodnych, zatem Sąd nie musiał dokonać wyjaśnienia w zakresie odmowy wiarygodności i mocy dowodowej. W oparciu o dokonane ustalenia, Sąd wyjaśnił podstawę prawną rozstrzygnięcia z przytoczeniem stosownych przepisów prawa, co polegało na zastosowaniu normy prawa do ustalonych faktów, innymi słowy, stan faktyczny sprawy został wpisany w normę prawną. Powyższe czynności procesowe zostały dokonane przez Sąd Okręgowy bezbłędnie i znalazły swój wyraz w treści uzasadnienia, które jest klarowne i wyczerpujące, jakkolwiek nie przekonało ubezpieczonej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak przekonania ubezpieczonej co do prawidłowości rozstrzygnięcia nie opiera się jednak na kwestiach merytorycznych, lecz na subiektywnym przekonaniu o słuszności jej racji niezależnie od treści przepisów prawa. Ubezpieczona zarzut naruszenia art. 327¹ k.p.c. opiera na przekonaniu, że Sąd powinien odnieść się do wszystkich zgłaszanych przez nią wątpliwości i wyjaśnić wszystkie zgłaszane przez nią kwestie. Tak jednak nie jest. Zakres orzekania sądu jest bowiem zawsze wyznaczony zakresem merytorycznym decyzji organu, od której złożono odwołanie. Organ rentowy sporną decyzją z 12.01.2021 r. ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej, bez odjęcia kwot pobranych świadczeń z tytułu emerytury wcześniejszej, w wykonaniu przepisów art. 194i oraz art. 194j ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wprowadzonych ustawą z 19.06.2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zatem Sąd Okręgowy słusznie - wobec treści decyzji i przedmiotu objętego decyzją - rozważył prawidłowość tej decyzji i w tym kontekście prawidłowość zastosowania art. 194i oraz art. 194j ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, co oczywiście wyczerpało przedmiot postępowania. Funkcja Sądu w niniejszym postępowaniu nie mogła być więc funkcją doradczą, analityczną i pomocniczą, lecz polega na wymierzeniu sprawiedliwości przez rozstrzygnięcie, czy zaskarżona decyzja jest prawidłowa, czy nie i tę kompetencję Sąd zrealizował prawidłowo. Sąd przy tym nie miał żadnego procesowego obowiązku odnoszenia się do wszystkich wątpliwości strony, wynikłych na przestrzeni lat pobierania świadczenia emerytalnego. Strona, idąc do Sądu musi konkretnie zdefiniować swój problem prawny i poddać go weryfikacji orzeczniczej, czego ubezpieczona nie uczyniła, zgłaszając szereg pytań i wątpliwości, dotyczących swojego świadczenia emerytalnego jako takiego, realizowanego na przestrzeni lat od roku 2009.

Sąd Okręgowy słusznie nie podjął zgłoszonej przez ubezpieczoną kwestii, czy początkowa decyzja z 9.10.2014 r. o przyznaniu prawa do emerytury nie powinna zostać wydana, bowiem prawo do emerytury zostało już jej przyznanie od 1.12.2008 r., a prawo do emerytury nabywa się tylko raz w ciągu życia, co dotyczy także emerytury wcześniejszej. Są to, bowiem kwestie hipotetyczne i nie wynikają z obowiązujących przepisów prawa oraz praktyki orzeczniczej, a stanowią swobodny wywód ubezpieczonej, prowadzony w celu uzyskania jak najkorzystniejszego świadczenia. Sąd nie miał też obowiązku kontrolowania spornej decyzji organu, całościowo w zakresie arytmetycznym, bowiem to rzeczą ubezpieczonej była konkretyzacja zarzutu i wskazanie, w którym miejscu i dlaczego decyzja jest arytmetycznie wadliwa. Tymczasem ubezpieczona nie wie czy wysokość świadczenia jest nieprawidłowa, niemniej domaga się kontroli wyliczenia na wszelki wypadek. Słusznie też Sąd nie zajął się wyjaśnianiem, na jakiej podstawie organ dokonywał zmian wysokości świadczenia na przestrzeni lat, ponieważ również w tym zakresie zarzut nie został skonkretyzowany, zaś ubezpieczona otrzymywała wszystkie decyzje zmieniające, które winna na bieżąco poddać weryfikacji. Skoro ubezpieczona nie weryfikowała dotychczasowych decyzji na drodze sądowej, to zgłaszając tego rodzaju zarzut powinna była wskazać, konkretnie w jakim zakresie dopatruje się błędu. Także i w tym przypadku ubezpieczona nie wie czy błąd został popełniony i domaga się weryfikacji ze strony Sądu na wszelki wypadek. Należy stanowczo podkreślić, że wszystkie zgłoszone przez ubezpieczoną wątpliwości nie miały bezpośredniego związku z przedmiotem zaskarżonej decyzji wydanej na podstawie art. 194i oraz art. 194j ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, a ponadto nie poddawały się weryfikacji, ponieważ były niezdefiniowane, zaś Sąd nie ma proceduralnego obowiązku wyręczenia strony w poszukiwaniu ewentualnego błędu organu.

Po drugie, nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa materialnego art. 194j ust. 1-5 ustawy o emeryturach i rentach przez niewłaściwe zastosowanie, skutkujące błędnym wyliczeniem wysokości emerytury. Również w zakresie tego zarzutu ubezpieczona posłużyła się ogólnikowymi sformułowaniami, nie wskazując zakresu

zarzutu, mimo że przywołany przepis zawiera aż pięć ustępów, w których umieszczono odmienne przedmiotowo regulacje prawne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, ubezpieczona dąży do jak najkorzystniejszego świadczenia, co oczywiście jest dopuszczalne, ale ze swojej strony nie wykazuje z czego wywodzi przekonanie, że jej świadczenie jest niekorzystne. Ubezpieczona nie rozumie obowiązujących przepisów emerytalnych, co zrozumiałe, ponieważ są to przepisy bardzo zawile i niejednoznaczne. Niemniej droga sądowa przez zaskarżenie decyzji nie jest przewidziana do edukowania strony i wyjaśniania zawłości prawa. Sąd nie udziela w toku rozpoznania sprawy porad prawnych i wyjaśnień, lecz rozstrzyga zdefiniowany spór merytoryczny zaistniały na kanwie zaskarżonej decyzji. Strona, która wdaje się w spór sądowy, musi przyjść do sądu przygotowana merytorycznie, czy to osobiście, czy też przez ustanowionego profesjonalnego pełnomocnika. Strona sporu nie może skutecznie prawnie zgłosić roszczenia opartego na przecuciach i niejasnych spostrzeżeniach co do naruszenia swojego interesu prawnego przez przeciwnika procesowego, którym w tym przypadku jest organ rentowy.

Niezależnie od powyższego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 6.05.2021 r. III USKP 52/21: Skorzystanie z przywileju przejścia i pobrania wcześniejszych emerytur na podstawie przepisów szczególnych dotyczących emerytur dla niektórych ubezpieczonych, uzasadnia i proporcjonalnie usprawiedliwia pomniejszenie podstawy wymiaru emerytury ustalonej na podstawie art. 24 ust. 1 i następných ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 291 t.j.) o sumy poprzednio pobranych wcześniejszych emerytur, przy zastosowaniu mechanizmu ustalania wysokości świadczeń emerytalnych w zależności od proporcjonalnego prognozowanego „średniego trwania życia” osoby uprawnionej, ponieważ osobom uprawnionym do takich samych rodzajowo świadczeń powinna przysługiwać emerytura ustalana według takich samych (równych) zasad obliczania jej wysokości bez względu na datę złożenia wniosku emerytalnego. Każdy mechanizm ustalania wysokości świadczeń emerytalnych ma określone uwarunkowania majątkowe, które gwarantują prawem określoną wysokość ustalanych emerytur w prognozowanych długoterminowych okresach ich pobierania przede wszystkim ze względu na zgromadzony kapitał składkowy, który pomniejszają wcześniej wypłacone kwoty pobranych długoterminowych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Taki stan rzeczy usprawiedliwia ustawowe modyfikowanie wysokości emerytur ze względu na wcześniejsze pobranie i spożytkowanie tych samych rodzajowo, choć wcześniejszych świadczeń emerytalnych, które uszczupliły zgromadzony indywidualny kapitał emerytalny oraz Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, z którego emerytury są wypłacane. Także w doktrynie podkreśla się, że ochrona emerytalnych praw nabytych nie obejmuje gwarancji niezmienności mechanizmów ustalania wymiaru świadczeń, które mogą ulegać modyfikacjom między innymi ze względu na sprawiedliwy rozdział środków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS).

Sąd Apelacyjny ponadto zauważa, że arytmetycznie świadczenie jest wyliczane przez system komputerowy, który może wygenerować błąd tylko wtedy, gdy zostaną zadane błędne dane. Tego rodzaju uchybienia ubezpieczona nie wykazała, a w szczególności nie wskazała, które dane zostały do systemu przyjęte błędnie, chociaż jest to jej świadczenie i właśnie we własnym interesie powinna pochylić się nad przedstawionymi jej decyzjami, by wprost wskazać na elementy budzące wątpliwości. Ze swojej strony, organ w toku sprawy przedstawił wyliczenia w piśmie procesowym z 25.05.2021 r., pokazując jak kształtowała się emerytura powszechna z uwzględnieniem zmian i waloryzacji, która po przeliczeniu jest świadczeniem niższym od pobieranej emerytury wcześniejszej. Ubezpieczona miała możliwość zapoznania się z tym danymi i zgłoszenia zastrzeżeń, jednak tego nie uczyniła.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonej.

SSA Jolanta Hawryszko